

Sto let zpěvníku Harfa syjońska

Letos si připomínáme 100. výročí prvního vydání zpěvníku vnitřní misie „*Harfa syjońska*“. Byl to zpěvník, který bezprostředně souvisel s duchovním probuzením na Těšínsku, které se rozšířilo v roce 1905 a díky němuž v únoru 1906 vzniklo Křesťanské společenství jako registrovaný spolek, pracující na evangelizační, vzdělávací a také umělecké činnosti v evangelické církvi a. v. Součástí evangelizací a shromáždění byly od samého začátku písně, ať už zpívané celým shromážděním nebo pěveckými sbory. Nejvýznamnějším propagátorem duchovního zpěvu byl bratr Andrzej Hławiczka, „c. k. učitel hudby v Těšíně“, který byl varhaníkem v Ježíšově kostele a stal se také průkopníkem mládežnických pěveckých sborů. Již roku 1904 vydal ve Vídni „*Pieśni religijne na dwa głosy z towarzyszeniem organów*“, kde se například poprvé ocitla píseň „Pójdź do Jezusa“ (Pojď k Spasiteli).

Evangelíci měli na počátku 20. století k dispozici obsáhlý Heczkův kancionál, ale ten probuzeneckému hnutí nestačil. Byly skládány a hlavně překládány nové písně, které vyjadřovaly ráz probuzení. Také je třeba si uvědomit, že ačkoli Heczkův kancionál obsahuje mnoho vynikajících písní, byl v 60. letech 19. století sestaven jako dílo, které nesledovalo duchovní probuzení, ale jeho vznik byl motivován čistě národnostně. Na počátku 20. století byla už vnímána jeho jistá zastaralost. Evangelický časopis „*Nowy czas*“ roku 1905 napsal: „*Jest potrzebna rewizya naszego kancyonatu, będącego już 40 lat w używaniu, na co się z pewnością jego wielce zasłużony autor ks. proboszcz Heczko chętnie zgodzi, gdyż jest na czasie, nasz śpiewnik uzupełnić nowymi pieśniami i po części nowym przekładem starych ulubionych pieśni.*” K revizi kancionálu nedošlo, protože potřebu nových písní rok nato uspokojila Harfa syjońska, a s kancionálem jsme vydrželi ještě téměř dalších sto let (do r. 2002).

Harfa syjońska spatřila světlo světa roku 1906. Kromě varhaníka Hławiczky se na jejím vzniku významně podíleli Andrzej Cymorek (tehdy čtyřladvacetiletý absolvent biblické školy v Hausdorfu, původem z Nebor, který se stal později plnoúvazkovým tajemníkem Křesťanského společenství) a o rok mladší absolvent teologie Paweł Sikora, původem z Návsi, pozdější pastor v Těšíně. První vydání Harfy vyšlo v nákladu 2500 exemplářů a obsahovalo 140 písní. Právě vzniknuvší Křesťanské společenství s vírou vydalo celkem velký náklad. Dle předmluvy bylo záměrem vydavatelů „*choć w części wypelnić odczuwany coraz dotkliwiej w kołach ewang. brak nowych pięknych śpiewów religijnych, któreby tak co do treści, jak co do melodji, mogły odpowiedzieć potrzebom nowszych czasów i porwać śpiewającego za serce*“. Druhé vydání Harfy, obsahující už 516 písní vyšlo již roku 1912; třetí vydání o deset let později; současně vyšlo vydání notové. Roku 1916 vyšel výtah z Harfy pod názvem „*Śpiewnik dla młodzieży*“ (Zpěvník pro mládež). Po 2. světové válce vyšla Harfa v pátém vydání, naposledy nákladem Společenství v roce 1949; pak byla publikována vydavatelstvími evangelické církve; roku 1965 vyšlo péčí syna Andrzeje Hławiczky bratra Karola druhé notové vydání s úpravou písní pro čtyřhlasý zpěv. Dnes se Harfa užívá už málo, řada písní však přešla do nových zpěvníků a kancionálů a mají velkou sílu v oslovování lidských srdcí až dodnes.

Harfa syjońska byla sestavena lidmi, kteří měli nepochybně velké hudební nadání. Jen v tom ale tajemství jejího úspěchu nespočívalo. Tajemství jejího úspěchu spočívalo především v duchovním zápalu jejich tvůrců. Harfa vznikla uprostřed duchovního probuzení, pouhý jeden jediný rok poté, co duchovní probuzení začalo. V předmluvě k prvnímu vydání její vydavatelé napsali: „*Oby Pan Bóg raczył pobłogostawić ten zbiorek pieśni i uczynić go użytecznym narzędziem w przebudzeniu duchownem, zbudowaniu i pogłębieniu dusz, wogóle ku rozszerzeniu królestwa niebieskiego*”.

Tady vidíme, že tvůrcům Harfy nešlo o to, se ukázat, předvést se světu, jejich cílem bylo duchovní probuzení, duchovní růst a rozšíření Božího království. Nehledali v písňové tvorbě světskou slávu, jen slávu Boží. A to je důležité si připomenout. Pokud sloužíme Bohu proto, že se chceme předvést – jaký máme skvělý repertoár, co všechno náš pěvecký sbor či hudební skupina zvládne atd. – je to ubohá práce. Pokud je cílem naší služby Boží království, budou na naši práci vzpomínat ještě po 100 letech.

Duchovní zápal hudebníků a zpěváků má ohromný význam. Andrzej Hlawiczka vzpomíná, že pěvecký sbor, který vedl před duchovním probuzením, nezpíval špatně, ale v době probuzení, kdy se zpěváci ze sboru ocitli na evangelizacích, kterými byli osloveni, se něco změnilo. Za dirigentem Hlawiczkou přišla jistá dáma a ptala se: „Co jste s vaším pěveckým sborem udělal? Už dříve zpíval krásně, ale teď zpívá úplně jinak.“ Hlawiczka se sborem neudělal nic. Ale Duch svatý s tím sborem vykonal mnoho. Sebelepší dirigent není schopen udělat se sborem to, co s ním může udělat Duch svatý.

Aby duchovní píseň měla smysl, musí na začátku stát Bůh, který z padlého člověka činí nové stvoření, které činí svým velvyslancem na této zemi – můžeme pak stát na místě Kristově a hlásat jeho poselství (2 K 5, 20) – a to nejen prostými slovy, ale i slovy spojenými s hudbou. A hudba, ta může sílu hlásaného slova zdvojnásobit – ne nadarmo často opakoval Martin Luther Augustinův výrok: „*Dvakrát se modlí, kdo zpívá*“ – ale Luther také vždy dodával – „*jenom když srdce při tom bývá*“.